

Patriarkernes gravkamre

Lasse Ellegaard

Sindbilleder, optegnelser og kommentarer fra den arabiske vækkelse

“Den egyptiske revolution er ikke en revolution”, erklærede Herbert Pundik, da jeg mødte ham og Sussi på en armensk restaurant i Beiruts kristne bydel. Pundik-parret er livsnydere på den fine måde. “En revolution er en brat omvæltning, der erstatter et gammelt system med et nyt”, fortsatte han, “og det er jo ikke tilfældet i Egypten, hvor systemet er intakt.”

Iman Humaydan, en libanesisk forfatter, der var med ved bordet, indvendte, at for hendes venner i Cairo var det, der skete, en revolution. Hun havde fulgt opstanden tæt under et ophold i Den Haag, men havde også været intenst til stede i det fælles arabiske rum, hvor alle ser satellitfjernsyn i disse dage.

Og nu gjorde en redaktør fra Danmark gældende, at hun ikke var vidne til en revolution. At intet var ændret ud over, at præsident Mubarak var afsat, og at det nok var klogt at se tiden an.

“Hvis det ikke er revolution, hvad er det så?”, spurgte hun.

“Jeg ved ikke, hvad man skal kalde

det – en revolution i de egyptiske hoveder?” Pundik virrede med sit.

“Det er noget helt nyt, der endnu ikke har et navn”, sagde Iman, “vi er vidner til en hidtil uhørt og uset voldsom bevægelse, hvis retning vi ikke kan genkende, og som vi derfor ikke ved hvor ender. Det er ikke længere muligt at tale om ‘den arabiske verden’ – vi vil i fremtiden forholde os til arabiske verdener”, svarede hun.

Vel – Pundik har en pointe: Er det systemskifter eller personskifter, der finder sted i Mellemøsten? Det talte vi længe om.

Der er det kendte stof: revoltens socio-økonomiske årsager, lokalt vidt forskellige, men med fælles træk: Leden ved den systematiske korrup-tion fra gadebetjent-niveau til pal-lads, inflation og markedsøkonomiske ‘reformer’, det tvinger folk til at tage to job, hjemvendte gæstearbejdere fra Golf-staterne, arbejdsløse efter den globale recessions an-komst til Dubai, Abu Dhabi, Bah-rain, Qatar.

De regelmæssige pengeoverførs-

BAGGRUND

ler fra ingeniører, læger, tandlæger, reklametegnere, regnskabsfolk, mekanikere, oliebisser og sygeplejere er bærende søjler i de folkerige og oliefattige arabiske staters økonomier, og hjemsendelses-krisen deler egyptere med syrere, tunesere, jordanere, marokkanere, algeriere, og yemenitter, og er givetvis medårsag til, at revolterne er kommet nu og ikke for fem-10 år siden, da satellit-tv og internettet krydsede de arabiske landegrænser og politiske skillelinjer. Og så er der naturligvis fraværet af frihed og medbestemmelse. Det arabiske Mellemøsten er det sted på planeten, hvor folk har mindst indflydelse på deres tilværelse. FN's årlige Human Development Reports arabiske kapitler er deprimerende læsning.

Skammen – ikke fattigdommen

Men skammen, ikke fattigdommen i sig selv, er en afgørende faktor. Den økonomiske nedtur i disse år forstærkede ydmygelsen ved at se hjælpeløst til, mens de aldrende patriarker konsoliderede sig – kørte deres sønner ind i arvefølge-dynastier, der gjorde republikker af navn til monarkier af gavn.

Det kunne måske endda være gået, hvis det ikke var fordi den politiske ufrihed havde hindret den utålmodige middelklasse i andel af vindskibeligheden. I republikkerne af navn, Tunesien, Egypten, Libyen og Syrien var (og er) mønsteret, at

diktator-klanen og en inderkreds af venner og trosfæller i en politisk blodskam-elite monopoliserer de profitable økonomiske sektorer, der opstod med IMF-anbefalede økonomi-reformer – finansvæsen, telesektor, transport, levnedsmiddelproduktion, mærkevareimport, Mercedes-biler, pc'er, landbrugsgrej, nøglefærdige mejerier, køleskabe, fladskærme, sportsudstyr, fortsat selv.... To Gadaffi-sønner kom i klammeri om import-monopolet på Coca Cola.

Gamal Mubarak blev ikke officer som sin far, men finansuddannet. Det var den nødvendige kvalifikation til det prædestinerede præsident-embede.

I Libanon blev der aldrig spurgt til, om Saad Hariri skulle tage over som sunni'ernes politiske leder, da hans far, Rafik Hariri, blev myrdet i 2005. Ganske vist kunne Saad ikke meget om politik, slet ikke Libanons, eftersom han havde boet hele sit liv i Saudi-Arabien, men Hariris sammenblanding af politik og checkhæfte gjorde den politiske arvefølge til uomgængelig økonomisk logik.

Elie Chalhoub, en kollega i Beirut jeg drikker kaffe med, diagnosticerede vreden i 'den arabiske gade': "Folk revolterer ikke, fordi de er fattige, men fordi fattigdommen ikke er retfærdigt fordelt. Dette, at eliterne rager til sig uden at dele, er en vigtigere bevæggrund end manglen på demokrati og menneskerettigheder."

Den fornægtede virkelighed

De færreste taler om årsagerne til postyret – de er velkendte og derfor trivielle – men desto mere snakkes der om revolten, som den foldes ud på 350 mio. araberes mentale stor-skærm. Ingen troede på den nogen sinde ville komme, selvom mange for længst – som Hazam Saghie, politisk redaktør på den arabiske London-avis *al Hayat*, udtrykte det – “havde fået øje på de arabiske ledere virkelighedsfornægtelse.”

Og nu kommer oprøret ud af alle paneler i de førhen lukkede politiske rum, hvor de magthavende eliter uforstyrret fordelte beføjelser og privilegier. Der, hvor der er olieinteresser involveret – indtil videre primært i Libyen og Bahrain – har Vesten blandet sig. Nato har overtaget opsynet med Libyen, saudierne sørger for, at Bahrain ikke tabes til iranerne på den anden side af Golfen. Det er den korte version, og den skal ikke være længere her, eftersom revolten er langt mere interessant end de virkninger, vi endnu ikke kender.

Kun de mest vakse iagttagere bemærkede at den tunesiske Muhammad Bouazizi, en 26-årig gadehandler, antændte sig selv, da arrogante myndigheder konfiskerede hans frugtvoغن i provinsbyen Sidi Bouziz, som ingen havde hørt om, før præsident Zine el-Abidine Ben Ali begik sit livs fatale bommert ved at møde op ved gadehandlerens sygeseng

med et tv-hold og et velplejet tand-sæt blottet i et bredt smil. Det var for meget. I samme aftens tv-nyheder indså tunesiske tv-seere, at præsidenten voldtog deres selvrespekt – eller at han ikke mente, de havde nogen, for gjorde han det, ville han ikke have gennemført et så primitivt mediestunt for at dæmpe den begyndende uro i provinshullet. Da Bouazizi nogle dage senere døde af sine forbrændinger, var Ben Alis skæbne beseglet, og 14. januar – mindre end en måned efter den flammende protest – prikkede en general Ben Ali på skulderen med besked om, at hans fly havde landingstilladelse i Riyadh.

Indtil midt i januar havde ingen internationale medier reageret ud over at notere, at Tunesiens præsident var under pres som følge af social uro i landet. Social uro er ikke en nyhed i Mellemøsten – den rører på sig, hver gang brød- og benzinerpriserne stiger, men den vælter ikke regimer.

Jeg var selv blandt dem, der ikke så sig for. Ikke fordi jeg ikke hørte om uroen, men jeg var optaget af at følge den libanesiske regeringskrise, der i et af flere scenarier kunne ende i en borgerkrig. I mit verdensbillede var Tunesien ikke så arabisk, at det gjorde noget, og ergo ikke dagsorden-sættende for regionens politiske retning. Ekspertes og akademikere bekræftede, at ‘Tunesien er et engangsfænomen’, som jeg skrev i en overskrift: geografisk nær

Europa, lille veluddannet befolkning, 'blødt despoti' med organiseret fagbevægelse og relativt artikuleret presse – bekvem afstand til Israel, få problemer med militante islamister og deraf følgende europæisk turisme, betydelig samhandel med EU, etc. etc. – alle disse mellemregninger viste, at Tunesien ikke lignede andre arabiske lande, hvorfor en domino-effekt forekom usandsynlig. Hva'be'har?

Mellemøstens fødselsveer

Nu er vi klogere, og det falder lige for at repetere Condoleezza Rices berygtede bemærkning fra juli 2006, da israelske kampfly bombede broer, veje, landsbyer og Hizbollahs hovedkvarter i det sydlige Beirut: 'Vi er vidner til det ny Mellemøstens fødselsveer'.

Det var vi ikke. Vi var vidner til 1200 dræbte libanesere.

Men det er vi nu – og uden israelsk indblanding. Pundik hæftede sig da også ved, at parolerne på Tahrir-pladsen i Cairo ikke var vendt mod Israel og USA. Det undrede ham, men i grunden er det ikke så underligt. Arabiske diktatorer har generelt misbrugt Israel som alibi for deres politistater, og det egyptiske regime tillod bevidst antiisraelske demonstrationer som lynafleder for utilfredsheden med styret. Men palæstinensiske flag sås på Tahrir-pladsen, som de blev set i Tunesien – og det er troligt, at Mubaraks tætte

samarbejde med Israel i belejringen af Gaza medvirkede til hans fald.

Desuden har demonstranter overalt undladt at 'internationalisere' protesterne. Med den virkning, at regimerne beskylder Israel for at stå bag uroen! Vel vidende, at stod det til israelerne, ville de overleve som den bedste garanti for Israels sikkerhed.

Hvorved denne tekst strejfer revoltens internationalisering. Og spørgsmålet melder sig, om vi er vidner til et nyt Mellemøstens fødsel? Eller er det et generationsskifte, en justering af patriarkernes gravkammer?

En situationsbeskrivelse giver ikke klare svar: I Bahrain har sunni-kongen, Hamad bin Isa al-Khalifa, anmodet Saudi-Arabien og de øvrige Golf-naboer om beskyttelse. Den er etableret, men han er stadig presset af en shia-opposition, der har afvist hans opfordringer til 'dialog'. De eksildissidenter, han i begyndelsen af revolten tillod at vende tilbage, er nu fængslede tillige med et antal tidligere løsladte politiske fanger. Skarp ammunition anvendes mod aktivister, undtagelsestilstand er i kraft. Det tegner til en sej holmgang.

I Yemen, delt mellem sunni'er i syd og shia'er (zaidi'er eller '5'ere', som de kaldes) i nord, er modstanden mod præsident Ali Abdullah Saleh, selv en zaidi, udartet i deling af hæren, en afskediget regering og deserterede diplomater og embedsmænd.

Saleh har gradvist nedskrevet sine betingelser for at blive siddende, men oppositionen har afvist alle tilbud og fastholdt kravet om Salehs omgående afgang. Hans snigskytter på tagene i Sana'a dræbte 46 den 18. marts. Forinden havde hans sikkerhedsstyrker ifølge læger i Sana'a anvendt nervegas mod demonstranterne ud over skarpe skud. Yemen er det land i verden med flest bevæbnede borgere i forhold til indbyggertallet, men oppositionens strategi er konsekvent ikke-voldelig. Som en aktivist sagde til *Financial Times* (11.3.): "Vi afventer volden, for den bebuder sejr".

I begge tilfælde – Bahrains og Yemens – var konflikterne internationaliserede længe før det kom så vidt. Amerikanerne, der har base for Den Femte Flåde i Bahrain, og har polstret Saleh med våben og penge i årevis, trådte tidligt ind med rådgivning, der gik ud på at imødekomme oppositionsbevægelserne et stykke ad vejen. Hillary Clinton og hendes mellemøstudsending, Jeffrey Feltman, opererede bag kulisserne i forsøget på at lande konflikterne efter modellen i Egypten og Tunesien, hvor magtsymboler blev fjernet, men systemerne forblev intakt.

Washington har indset, at 'den ikke går længere', men magthaverne i Bahrain og Yemen er ikke Mubarak eller Ben Ali, der blev afsat af officerer, de ikke kontrollerede. Det er samfund præget af en langt højere grad af sekteriske loyaliteter, og

hvis magthavere ikke kan forvente pensionering i en villa i Sinai eller landingstilladelse i Riyadh. Og da de så, at amerikanernes velmente råd ikke virkede, faldt de tilbage til en konflikthåndtering, de er fortrolige med: Kampvogne, krudt og kugler.

Obersten i Tripoli

Amerikanerne havde samme problem i Libyen, men med en allieret, der ikke kunne høre, men som dog i revoltens begyndelse forsøgte at snakke sig til rette med sine fjender, og da det ikke hjalp satte lejetropper, artilleri og kampfly ind.

Så efter ugers tøven valgte Washington at udskifte Gadaffis regime. At det tog sin tid skyldtes ikke, at amerikanerne var uvidende om, hvem de havde med at gøre: Libyens brutale og bizarre undertrykker, der gennem 41 år ved magten ikke er veget tilbage fra international terror, og som har udsendt dødspatrujler mod dissidenter i eksil, har jorderet alle tilløb til civilsamfund og nedlagt al institutionel infrastruktur, der kunne anfægte hans familieforetagendes magtmonopol, og med en efterretningstjeneste, der fra 1999 blev en forbilledlig samarbejdspartner for CIA og fra 2003 en værdsat allieret i krigen mod terror.

Den tidligere CIA-chef George Tenet skriver i sine erindringer (fra 2007) om den surrealistiske fornemmelse det var at veksle håndtryk med Moussa Koussa, den gang Liby-

BAGGRUND

ens spionchef, med bevidstheden om, at han hilste på planlæggeren af bombesprængningen af Pan Am fly 103 over Lockerbie, der kostede 270 mennesker livet, heriblandt Tenets kollega, CIA's Beirut-stations næstkommanderende.

Samme Moussa Koussa, nu som libysk udenrigsminister, erklærede 18. marts ensidig våbenhvile i den Gadaffi-offensiv, der støttet af artilleri, kampfly, lejetropper og det meste af en stående hær på 50.000 nedkæmpede oprørerne by for by til det kun var et spørgsmål om tid, før Benghazi, oprørets arnested, ville falde med fatale følger for oprørerne og britiske og franske olie-interesser.

Men hvorfor tog det sin tid?

Præsident Obama havde i hvert fald to motiver til sin tøven: Han ved ikke nøjagtigt, hvem der vil komme efter Gadaffi, hvis oprørerne vinder den borgerkrig, de fredelige demonstrationer udviklede sig til. Men han vidste, at islamiske fundamentalister var en del af oprørernes brogede flok af desertører, liberale og hævngherrige jihadistister, der var sluppet ud af fængslerne i oprørets opstart. Og han ønskede ikke at repetere sin forgængers eventyr med en tredje amerikansk krig i et muslimsk land.

Det vendte billedet i Washington, at Gadaffi ikke har et milligram sympati i den øvrige arabiske verden. Hvor Den Arabiske Liga i begyndelsen af konflikten frabad sig vestlig

indblanding, skiftede dens dominerende Golf-medlemmer, som i forvejen afskyr den libyske diktator, gradvis holdning. Først blev Gadaffi den 22. februar smidt ud af ligaen som 'illegitim'. Og 18 dage senere tiggede Gadaffis arabiske 'brødre' om det flyveforbud, som blev en realitet med FN-resolution 1973 – symbolsk nok året for arabernes 'sejr' over Israel.

Obama indså, at Gadaffi ikke længere kan bruges til noget, men forargelsen over hans 'massakre mod sit eget folk', holder ikke. Libyen er i borgerkrig, efter at oppositionen beruset af sin første succes plyndrede hærens forladte våbenlagre. Og i øvrigt har Gadaffi altid myrdet løs på sit eget folk, også efter 2004, da han var blevet Vestens stuerene forbundsfælle i krigen mod terror.

Det har været en særpræget oplevelse at følge også danske mediers krigsbegejstring, da det gik skidt for Gadaffi, og forargelsen, da hans jagere, angiveligt fløjet af syriske piloter fortrolige med Libyens sovjetbyggede MIG'er, hamrede løs på oprørerne, om hvilke vi ved meget lidt.

Tilfældet Syrien

Hvad ved vi om revolterne i Syrien, det land alle eksperter mente, ville blive det sidste i rækken af domino-brikker? Den arabiske forfatter Said Aburish, hvis biografier om Huset Saud, Yassir Arafat og Saddam Hussein medførte, at han ikke uden risi-

ko for liv eller førlighed kunne rejse i arabiske lande, beklager, at de arabiske demokrati-revolter 'er i bekneb for personligheder'. Han savner ledere, der artikulerer vreden karismatisk.

Umiddelbart synes udsagnet selvmodsigende – artikuleret demokratisnak er ikke det, karismatiske arabiske ledere har brilleret med ned gennem tiden. Men det har den pointe, at vores viden om, hvad den syriske revolte vil sætte i stedet for det regime, der aktioneres mod, faktisk er sparsom. Ingen ved, hvem der kommer efter ragnarok.

Hvad vi ved er, at også Syrien står over for et helt nyt fænomen, nemlig kravet om en regering med folkelig legitimitet. Hvor magthaverne i de andre arabiske diktaturer vil tabe demokratiske valg, er Bashar al-Assad, hvis karisma ikke er Mellemøstens mest øjnefaldende, faktisk en undtagelse.

Et gennemgående træk ved demonstrationerne mod det syriske styre har været, at der ikke den første uge hørtes krav om styrets fald. Der blev råbt på antikorruption og arbejde og brød og ret til at ytre og forsamle sig, men den 45-årige præsident var ikke skydeskive for slagord og paroler.

En årsag er, at Bashar i de 11 år der er gået, siden han efterfulgte faren, Hafez al-Assad, har akkumuleret betydelig politisk kapital i en befolkning, der udgør et etnisk mismask af sunni'er, alawitter (præsi-

dentens shia-sekt) kristne og kurdere – og som med et blik til naboerne i Irak og Libanon har prioriteret stabilitet over politisk frihed – godt hjulpet af en splittet opposition fra lærkesangs-demokrater til islamiske salafi-fundamentalister af bin Laden-skuffen.

De liberale har dyrket en myte om, at Bashar sådan set er ok, selv om hans system er pilråddent. At det kun var et spørgsmål om tid, før han gjorde sig fri af farens gamle garde, der med vicepræsident Farouk al-Shara som en af chefkustoderne har hindret den unge mand i at begå de demokratiske dumheder, han ellers lover i tale efter tale, men som blev kvalt i fødslen i 2001.

Bashars mangel på macho-karisma – han var øjenlæge i London og blev præsident på afbud efter, at broderen Basil omkom i en bilulykke i 1994 – kompenserede for udeblivelsen af reformer med dygtigt personligt pr-arbejde. Han ses som beskedden, og altså ikke tyvagtig, en god far til sine tre børn og med en hustru engageret i det autoriserede civilsamfund. At hans fætter sidder på mobilnettet, og at hans alawit-inderkreds i strategisk alliance med Damaskus' rige sunni-familier har monopoliseret Syriens 'økonomiske reformer' – liberaliseringen af den kommandoøkonomi, som det socialistiske Baath-parti iværksatte efter det 1963-kup, der indledte Mellemøstens længste undtagelsestilstand – blev til en vis grad opvejnet af hans

udenrigspolitiske akkreditiver som leder af den arabiske modstand mod Israel og genetablering af Syriens afgørende indflydelse i Libanon.

Bashar al-Assad havde altså alle betingelser for at sætte standarden for den arabiske revolte, at blive den 'personlighed', Aburish efterlyser – simpelt hen ved at høre efter og gennemføre de krævede reformer ovenfra. Urolighederne i den sydlige region, der har kostet snesevis af dræbte, som regimet vanemæssigt løgnagtigt betegner som 'bevæbnede bander', var ikke et fundamentalistisk oprør mod præsidenten og hans stat, men protester mod en ubegavet guvernør og sikkerhedsapparatets lokale skrankepaver, der bestemmer alt fra udrejse- til byggetil-ladelser. Det var først da 15 børn blev fængslet efter morskab med demokrati-graffiti, de havde set på Al-Jazeera, at de lokale klaner bulldozede frygtens mur. Men selv da fædre og sønner blev mejet ned af angstredne sikkerhedsstyrker, hørtes ikke paroler om regimets fald.

De høres nu. Lokale imamer og etniske og politiske oppositionsgrupper har grebet det øjeblik, Bashar forsømte.

Løsladelsen af 260 politiske fanger, fyring af Dara'as guvernør og annoncering af en betydelig lønforhøjelse til offentligt ansatte samt vage løfter om efterforskning af Dara'a-drabene, tilladelse til alternative politiske partier og ophævelse af den 48 år lange undtagelsestilstand

har ikke dæmpet uroen. Bashars 'reform-pakke' kom lidt for sent. Skal han redde sit regime, kræver det, at han selv går frem.

Men kan han det? Næppe. Hans beslutningsradius når ikke længere end til kredsen af alawit-sikkerhedschefer, der ifølge en årgammel pagt har overladt politikken til præsidenten, mens de varetager dens forvaltning. Det er fordelingsnøglen i magtens syriske korridorer, og de folk vil se en præsident-åbning mod oppositionen som værre end højforræderi, nemlig desertering fra sekten. Det gør man bare ikke.

Libanisering

Vi ved ikke, hvad revolterne fører til. Det eneste vi ved, er, at de fører til noget andet, end det, der er. Det kan gå, som det gik i mange østbloklønde, hvor de detroniserede kommunister vendte tilbage til regeringsmagten, efter at den revolutionære eufori var fladet ud – med den væsentlige forskel, at de nu deltog i den politiske proces på lige fod med konkurrerende partier.

Pessimister påpeger, at nye stærke mænd – blot yngre end de faldne – vil ende med at sætte sig på magten i de lande, der lige nu rystes af omvæltningerne. At de militære magthavere, der har hjulpet til med at afsætte diktatorerne, glemmer, at de gjorde det på befolkningernes vegne. Andre ser en 'libanisering' af den arabiske verden, altså en opløs-

ning i sekteriske og etniske enklaver, der indbyrdes vil bekriige hinanden, som det var tilfældet under den libanesiske borgerkrig 1975-90 og fra 2005 blev tilstanden i Irak.

Så er der teorierne om islamisterne – at de ligger bi og pønser på at omdanne det arabiske Mellemøsten til et sharia-helvede, der vil få Iran og Saudi-Arabien til at ligne liberale oaser.

Vi får se. Optimister tror på, at islamisterne er blevet omvendt til demokrati og vil acceptere at indgå på lige fod i de nye politiske landskaber – og med den styrke, de har. Eksempelvis står de stærkt i Jordan, ikke så stærkt i Gaza (og Palæstina), svagere i Egypten, hvor tilslutningen på omkring en tredjedel af vælgerne mere har været et udtryk for politisk protest, end religiøs vækkelse. Som i Algeriet.

For at belyse karakteren af islamisk indflydelse er det nyttigt at se på Iran, Saudi-Arabien og Libanon. I Iran er islamismen påført det offentlige rum ovenfra – den islamiske revolution i 1979 var faktisk ikke islamisk, men havde folkelig bredde langt ud over islamisternes rækker. Men Saddam Husseins overfald på Iran i 1988 kombineret med ayatollahernes organisationstalent fik kværket det sekulære element i den iranske revolution. I Saudi-Arabien er det omvendt: Kongehuset har næppe ret meget imod at tillade kvinder at køre i bil og mænd at drikke sig fulde om torsdagen, men

det konservative pres kommer nedefra, og kan ikke ignoreres. Huset Saud indgik for snart 100 år siden en kontrakt med den salafistiske wahhabi-sekt, som siden har haft carte blanche til at dominere kultur- og uddannelsessektoren med det resultat, at der faktisk er flertal for sharia-samfundet – og for Husets Sauds selvbestaltede titel som kuster for de hellige byer, Mekka og Medina.

I Libanon er der tale om en mellemting – Hizbollah, det iranske oprettede og finansierede shi'itiske parti med egen milit – har udadtil accepteret landets sekteriske forskellighed, men har også som eneste parti beholdt sine våben, der er taget i brug i situationer, hvor partiet har følt sine interesser gået for nær.

Tunesien er vel foreløbig det land, der gør mest ved de arabiske revolters egentlige budskab: Mere medbestemmelse og deltagelse i egne anliggender. Som en egyptisk demonstrant sagde: Før var vi usynlige, nu er vi med på billederne.

Det tør siges.

Sandheden marcherer

Når dette læses, er arabernes politiske virkelighed ændret i forhold til i går, som igen var anderledes end i forgårs, der var forskellig fra forleden. Bare i den tid, det har taget at skrive denne tekst, har de arabiske revolter, det 'arabiske forår', 'patriarkernes efterår', 'Woodstock-mo-

BAGGRUND

mentet', 'Berlin-situationen' – betegnelserne for frygtens forsvinden er utallige – eskaleret til regionale og internationale væbnede konflikter. Fra time til time 'flyttes hegns-pæle', for – som salig Per Hækkerup en gang sagde i anden anledning – sandheden marcherer. Revolterne er først og sidst et opgør med løg-nen som princip.

Oktober-krigen i 1973 blev araber-nes mega-løgnehistorie, som juni-krigen i 1967 blev deres tab af vær-dighed. I de to militære konfronta-tioner med Israel ligger nøgler til forståelse af de revolter, der nu gør den arabiske verden usikker, og som i skrivende stund har væltet to regi-mer og sat andre i højeste alarmbe-redskab: Algeriet, Marokko, Syrien, Oman, Bahrain, Kuwait, Yemen og Saudi-Arabien.

Libyen er ophørt som sammen-hængende stat, Irak og de palæsti-nensiske områder er dele af proble-met, men næppe af løsningen. Iran og Tyrkiet følger indtil videre med fra sidelinjen, men, tyder alt på, opererer i kulisserne for at påvirke udkommet af de omvæltninger, der er en følge af årtiers arabiske løgne og tab af værdighed.

Som en politisk redaktør (jeg til-bageholder med vilje navnet, men han er respekteret som førende dag-bladskommentator) noterede allere-

de for et års tid siden, "kalder arabi-ske ledere vanemæssigt skovle for gravkøer."

"De har ikke vundet en krig i 100 år, de kalder konsekvent nederlag for sejre og undskylder deres in-kompetence med udenlandsk infil-tration", brummede han gennem røgen fra sin Marlboro. "Skulpturer-ne i Syrien og Egypten, der husker folk på oktoberkrigen, kaldes sejrsmonumenter, men er i virkelighe-den skamstøtter. De forskellige des-poter påberåber sig arabiske dyder som national ære og stolthed, men magter ikke at opfylde de mest ele-mentære krav til fungerende sam-fund med rimeligt sundhedsvæsen, uddannelse, infrastruktur og regel-mæssig elektricitet. For slet ikke at tale om job, ytringsfrihed og lige og almindelige valg."

"Deres arabiske ære er en joke", sluttede han og tværede sin cigaret ud. "Der vil ske noget, det bliver ikke ved med at gå."

Jeg spurgte: Hvornår sker der no-get?

"Det ved jeg ikke. Ingen ved det – men ikke lige nu. Måske om et år, måske om ti."

Lasse Ellegaard er Mellemøstkorrespon-dent for Dagbladet Information med bo-pæl i Beirut. Artiklen er afleveret den 28.3.2011.